

Gemeenteraad

Zitting van 10 november 2020
Bedrijfsvoering - Organisatieadvies

2020_RAAD_00050 - Programmabegroting 2021-2024 - besluitvormen

Overlegd met

Diverse collega's binnen de organisatie

Portefeuillehouder

M. Scheringa

Andere betrokken portefeuillehouders

R. Bats

B. Harmsma

T. Jongman

T. Bijl

Samenvatting

Voor u ligt de programmabegroting 2021-2024. Een begroting die tot stand moest komen onder nogal lastige en bijzondere omstandigheden. Om in deze onzekere tijden een planningsdocument voor de komende jaren te maken, ga er maar aan staan. Onzekerheid, over wat er nog kan en mag. Over hoe lang deze crisis zal voortduren. Over de omvang van de gevolgen en de structurele effecten. Over hoe we deze crisis als gemeente zo goed mogelijk te lijf kunnen gaan en de gevolgen voor inwoners zoveel mogelijk kunnen beperken. Maar vooral ook de onzekere financiële situatie van gemeenten, waaronder de onze. Deze situatie is zodanig onder druk komen te staan, dat de opgave om te komen tot een sluitende programmabegroting een zeer complexe opdracht bleek.

Maar toch ligt hij nu voor u. Een begroting, waarin veel plannen die we in de afgelopen bestuursperiode hebben opgezet nu in de fase van uitvoering zijn beland. Een begroting ook met pijn. Voor de zomer hebben wij samen met u de eerste stap gemaakt richting deze begroting. Niet op de gebruikelijke wijze met een Perspectiefnota (PPN) maar dit jaar met "Het Hernieuwd Perspectief"(HHP). In dit document hebben wij u, naast een terugblik op de afgelopen 2 jaar van onze collegeperiode, geschetst hoe wij naar de toekomst kijken. Een totaal herzien perspectief op de komende periode, veroorzaakt door een virus ontstaan op een markt in China. Een perspectief waarbij wij samen met u zijn gekomen tot 3 leidende principes voor onze ambities in deze crisistijd:

- In stand houden vitale lokale samenleving
- Wie het nodig heeft ontvangt (basis) zorg
- Herstel economie en werkgelegenheid

In de afgelopen zomerperiode zijn we aan het werk gegaan om deze kernthema's te concretiseren. Ondertussen verslechterde ons financieel beeld. Hierover hebben we u op de hoogte gehouden, onder meer via een informatienota en een presentatie tijdens een Politieke Markt. De toenemende kosten in de zorg en het uitblijven van extra structurele middelen van de rijksoverheid liggen hier nadrukkelijk aan ten grondslag. Daar blijven we ook op landelijke niveau aandacht voor vragen.

Het financieel beeld maakt nieuwe bezuinigingen en forse maatregelen noodzakelijk. Bezuinigingen bovenop de herprioritering die we vorig jaar reeds hebben moeten inzetten. Toen wisten we de pijn nog te beperken. Dat laatste lukt ons nu echter niet meer. Deze begroting zal pijn doen. Pijn in de samenleving, bijvoorbeeld omdat we geen inflatiecorrectie toepassen op subsidies. Pijn in de eigen organisatie, omdat we daar op bezuinigen. Terwijl het werk, de uitvoering van deze omvangrijke

begroting, zeker niet afneemt en door de huidige coronacrisis zelfs extra taken met zich meebrengt. En tenslotte pijn doordat we een extra financiële bijdrage vragen van onze inwoners, ondernemers en bezoekers.

Hoe lastig ook, de nu voorliggende begroting is naar onze mening een afgewogen geheel tussen wat nodig is en wat financieel aanvaardbaar is. Een begroting die, ondanks alle onzekerheid, inspeelt op wat onze samenleving en onze inwoners nu nodig hebben en van ons vragen.

Beschrijving

Inleiding

Tijdens de raadsvergaderingen van 3 november 2020 en 10 november 2020 wordt de programmabegroting 2021-2024 door uw raad behandeld. In voorliggende programmabegroting treft u onze ambities, speerpunten en concrete plannen aan, incl. de financiële vertaling. We presenteren een sluitende meerjarenbegroting voor alle jaarschijven, maar zijn daarvoor helaas genoodzaakt om fors te bezuinigen bovenop de herprioritering die we vorig jaar reeds hebben moeten inzetten (structureel € 2 miljoen besparing). Ondanks de nieuwe bezuinigingen ontkomen we niet - net als voor 2020 - aan een extra stijging van de lokale lasten voor onze inwoners en ondernemers.

In 2021 stijgen de gemiddelde woonlasten voor eigenaren en gebruikers met 5,9%. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de kostenstijgingen bij afval die wordt doorberekend in de tarieven. Het tarief stijgt gemiddeld met 15,1%. De OZB stijgt met 9,9%. Dit is 6,1% bovenop het percentage van 3,8% aan 'toegestane' opbrengstenstijging op grond van de trendmatige groei in 2021 (zie tabel 'Uitgangspunten voor de programmabegroting' in paragraaf 3.2). Bij de rioolheffing is sprake van een daling van het tarief met 6%. De stand van de voorziening riolering laat het toe om een fors bedrag te onttrekken, waardoor het tarief kan dalen. Nadere informatie over de lokale lasten treft u aan in paragraaf 4.1.

Voorstel

Voorgesteld wordt om:

1. In te stemmen met de kaders voor de samenstelling van de Programmabegroting 2021-2024 zoals opgenomen in hoofdstuk 3.2.
2. De tarieven voor gemeentelijke belastingen en rechten vast te stellen overeenkomstig onderstaande voorstellen:
 1. de onroerende-zaakbelastingen in 2021 te verhogen met 9,9% ten opzichte van 2020;
 2. de rioolheffing in 2021 met 6,0% te verlagen ten opzichte van 2020 en het dekkingspercentage voor 2021 te bepalen op 84,6%;
 3. de afvalstoffenheffing in 2021 met 15,1% te verhogen ten opzichte van 2020 en het dekkingspercentage voor 2021 te bepalen op 79,4%. Daarbij is rekening gehouden met een verhoging van het tarief per zak van € 1,35 per aanbieding naar € 1,55 per aanbieding;
 4. de lijkbezorgingsrechten te verhogen met 3,8% ten opzichte van 2020 en het dekkingspercentage voor 2021 te bepalen op 75,8%;
 5. een vermakelijkhedenretributie introduceren vanaf 2021. Deze retributie mag worden geheven over het tegen betaling aangeboden amusement of vermaak en willen we introduceren bij het nieuwe vaar- en verhuurbeleid.

3. Een krediet van € 945.000 beschikbaar te stellen voor het bestedingsplan 2021-2024 zoals opgenomen in hoofdstuk 3.6. Hiervan zal naar verwachting € 100.000 worden gedekt uit een subsidie van de provincie Overijssel voor aanpassing kruising Gasthuisdijk/De Klosse.
4. Een krediet van € 1.911.000 beschikbaar te stellen voor het uitvoeringsplan riolering 2021 zoals opgenomen in hoofdstuk 4.1.8.
5. Een krediet van € 485.500 beschikbaar te stellen voor de in bijlage 1 vermelde aanschaf/vervanging van bedrijfsmiddelen in 2021.
6. Op basis van de 'Meerjarenbegroting Grondexploitaties 2020 e.v.':
 1. de grondexploitaties voor woningbouwprojecten en bedrijventerreinen die onderhanden zijn gewijzigd vast te stellen;
 2. het college te machtigen, indien de markt- en economische omstandigheden daartoe aanleiding geven, tegen andere grondprijzen te verkopen dan opgenomen in de desbetreffende grondexploitaties onder de voorwaarde van een blijvend minimaal sluitende grondexploitatie.
7. Een bedrag van € 1.435.000 over te hevelen van de Algemene reserve vrij besteedbaar naar de Algemene reserve vaste buffer.
8. De vijf bestuursprogramma's vast te stellen.

Argumenten

De beslispunten zijn op diverse plaatsen in de programmabegroting gemotiveerd en toegelicht.

Kanttekeningen en risico's

Zie paragraaf 4.2.4: *Op basis van de in het risicoprofiel opgenomen risico's, die gekwantificeerd kunnen worden, bedraagt het totale risicobedrag afgerond € 9,4 miljoen. Voor de overige risico's is dit nog niet concreet aan te geven, maar het belangrijkste is dat ze worden benoemd. Op basis van de wegingsfactoren bedraagt het risicobedrag afgerond € 3,5 miljoen. Worden ook de PM posten, de niet-kwantificeerbare risico's, bij de afweging betrokken dan schatten wij in dat voldoende weerstandscapaciteit aanwezig als sprake is van financiële tegenvallers. Dat vertaalt zich in 2021 in een score van 1,7 op de weerstandsratio (zie paragraaf 4.2.5.7.).*

Duurzaamheid en social return

N.v.t.

Financiële toelichting

In paragraaf 2.3 in de programmabegroting is een tabel opgenomen met daarin het meerjarig begrotingssaldo en de aansluiting met de begrotingssaldi uit de huidige programmabegroting 2020-2023. Tijdens de Politieke Markt van 15 september jl. heeft de wethouder Financiën namens het college een presentatie gegeven over het financieel beeld. In de programmabegroting komt dit als volgt terug (bedragen x € 1.000):

	2021	2022	2023	2024
Saldo Programmabegroting 2020-2023	50	39	792	792
Aangenomen motie: Beperking lastenverzwaring	- 410	- 410	- 410	- 410

inwoner				
Aangenomen motie: Meerjarenplannen voor kapitaalgoederen op minimaal niveau basis	- 139	- 165	- 191	- 210
Diverse informatienota's	- 2.420	- 2.070	- 2.761	- 2.913
Raadsbesluiten tot en met de vergadering van 1 juli 2020	- 790	- 790	- 790	- 790
Structurele gevolgen van de coronacrisis (uitgaven WWB)	- 2.147	- 3.670	- 3.670	- 3.670
Autonome ontwikkelingen	- 1.510	- 1.548	- 1.642	- 1.431
Structurele doorwerking Najaarsnota 2020	- 126	- 176	- 176	- 157
Bestedingsplan 2021-2024	- 519	- 291	- 124	1
<i>Ten laste van de Algemene reserve vrij besteedbaar</i>	542	307	132	-
Saldo Programmabegroting 2021-2024, excl. bezuinigingen (+ = voordeel)	- 7.468	- 8.774	- 8.840	- 8.789

Zonder bezuinigingsmaatregelen zouden we afstevnen op forse meerjarige tekorten voor alle begrotingsjaren. Dat vinden we ongewenst. We stellen daarom aan u voor om een aantal bezuinigingsmaatregelen te treffen. In de programmabegroting zijn die maatregelen afzonderlijk toegelicht. Alles bij elkaar genomen leiden de maatregelen tot de volgende begrotingssaldi voor de Programmabegroting 2021-2024:

	2021	2022	2023	2024
Saldo Programmabegroting 2021-2024, excl. bezuinigingen	- 7.468	- 8.774	- 8.840	- 8.789
Stelpost aan de uitgavenkant: Herverdeling gemeentefonds vanaf 2022	-	- 700	- 850	- 1.000
Bezuinigingen 2021-2024 (bestuursprogramma's)	1.622	2.822	3.420	3.871
Aanvullende bezuinigingen	5.421	6.520	6.622	6.591
Extra verhogen lokale lasten in 2021	440	440	440	440
Saldo Programmabegroting 2021-2024 (+ =	+ 15	+ 308	+ 792	+ 1.112

voordeel)				
------------------	--	--	--	--

Bovenstaande tabel is afkomstig uit de programmabegroting (paragraaf 2.3) die voorligt ter besluitvorming en toont een sluitende meerjarenbegroting voor alle jaren. De cijfers zijn, zoals gebruikelijk, gebaseerd op de meicirculaire waarover u in het voorjaar bent geïnformeerd. Ook de structurele doorwerking van de financiële mutaties voor 2020, waarover u eerder via een informatienota bent geïnformeerd, komen terug in de programmabegroting. Over de financiële gevolgen van de septembercirculaire 2020 van het gemeentefonds en de actuele BUIG-ramingen wordt u separaat geïnformeerd.

Participatie en communicatie

Nadat uw college heeft ingestemd met het aanbieden van bijgaande programmabegroting aan de raad, volgt een persbericht.

Corona

De gevolgen van de coronacrisis zijn aanleiding geweest om onze ambities te herprioriteren, waarbij 'De inwoner op 1' het leidende principe is. Vanwege de impact op onze gemeentefinanciën, is een afzonderlijke paragraaf gewijd aan dit onderwerp (paragraaf 2.4). Daarnaast is H2 (de bestuursprogramma's) geschetst wat de mogelijke gevolgen van Corona zijn voor het behalen van de beoogde doelen en resultaten per bestuursprogramma.

Uitvoering en planning

De Programmabegroting 2021-2024 wordt dit jaar op twee momenten behandeld door de raad, namelijk op 3 november en 10 november. Voor die tijd, op 27 oktober, worden de raadsleden in de gelegenheid gesteld om technische vragen te stellen aan de betrokken ambtenaren.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Beslispunt 1

De gemeenteraad besluit in te stemmen met de kaders voor de samenstelling van de Programmabegroting 2021-2024 zoals opgenomen in hoofdstuk 3.2.

Beslispunt 2

De tarieven voor gemeentelijke belastingen en rechten vast te stellen overeenkomstig onderstaande voorstellen:

1. de onroerende-zaakbelastingen in 2021 te verhogen met 9,9% ten opzichte van 2020;
2. de rioolheffing in 2021 met 6,0% te verlagen ten opzichte van 2020 en het dekkingspercentage voor 2021 te bepalen op 84,6%;
3. de afvalstoffenheffing in 2021 met 15,1% te verhogen ten opzichte van 2020 en het dekkingspercentage voor 2021 te bepalen op 79,4%. Daarbij is rekening gehouden met een verhoging van het tarief per zak van € 1,35 per aanbieding naar € 1,55 per aanbieding;
4. de lijkbezorgingsrechten te verhogen met 3,8% ten opzichte van 2020 en het dekkingspercentage voor 2021 te bepalen op 75,8%;
5. een gemaklijkhedenretributie introduceren vanaf 2021. Deze retributie mag worden geheven over het tegen betaling aangeboden amusement of vermaak en willen we introduceren bij het nieuwe vaar- en verhuurbeleid.

Beslispunt 3

Een krediet van € 945.000 beschikbaar te stellen voor het bestedingsplan 2021-2024 zoals opgenomen in hoofdstuk 3.6. Hiervan zal naar verwachting € 100.000 worden gedekt uit een subsidie van de provincie Overijssel voor aanpassing kruising Gasthuisdijk/De Klosse.

Beslispunt 4

Een krediet van € 1.911.000 beschikbaar te stellen voor het uitvoeringsplan riolering 2021 zoals opgenomen in hoofdstuk 4.1.8.

Beslispunt 5

Een krediet van € 485.500 beschikbaar te stellen voor de in bijlage 1 vermelde aanschaf/vervanging van bedrijfsmiddelen in 2021.

Beslispunt 6

Op basis van de 'Meerjarenbegroting Grondexploitaties 2020 e.v.':

1. de grondexploitaties voor woningbouwprojecten en bedrijventerreinen die onderhanden zijn gewijzigd vast te stellen;
2. het college te machtigen, indien de markt- en economische omstandigheden daartoe aanleiding geven, tegen andere grondprijzen te verkopen dan opgenomen in de desbetreffende grondexploitaties onder de voorwaarde van een blijvend minimaal sluitende grondexploitatie.

Beslispunt 7

Een bedrag van € 1.435.000 over te hevelen van de Algemene reserve vrij besteedbaar naar de Algemene reserve vaste buffer.

Beslispunt 8

De vijf bestuursprogramma's vast te stellen.